

НАША НІВА

Цэна асобнага нумэру 5 кап.

Выходзіць што тыдзень.

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Віленская вул., № 29.
Цэна з перасылкай і дастаўкай на Г. г.—2 р. 50 к., на 6 мес.—1 р. 25 к., на 3 м.—65 к., на 1 мес.—25 к. За граніцай: на 1 г.—4 р. на 6 мес.—2 р. мес.—1 р. Перамена адрэсу—20 кап.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй старонцы па 20 кап. за лінейку малымі літарамі Рукапісы і карэспандэнцыі, прысланыя ў рэдакцыю, павінны быць чытальна напісаныя з праўдавай фаміліяй і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна такжэ падпісаць прозьвішчэ разам з фаміліяй, хто не захочэ каб была надрукавана праўдзівая фамілія. Адрэс і фамілія толькі для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права папраўляць і ўкарытваць прысланыя рукапісы і аўтарам назад іх не зьвешае.

Год X.

31 Ліпеня 1915 г.

№ 29—30

Камітэт Беларускаго Товарищества помачы пацярпеўшым ад вайны.

Адрэс: Вільня Георгіеўскі праспэкт № 11.
Тэл. 11—92.

Камітэт атчынены ад 1 да 3 гадзіны кожны дзень апрача нядзелі і свята.

ВАЙНА.

На Усходнім фронце. (Весткі ад Штабу Вярхоўнаго Глаўнакамандуючаго).

24 ліпеня. «Паміж Дзвіною і Нёманам без асаблівых перамен. 23 ліпеня немцы, атакаваўшы нас у раёні ўплыву рэкі Півессы, былі намі карысна аткінуты. На левым беразі Нарэва ў ночы на 23 ліпеня не спынялася страшэнна заўзятая бітва на шляхах ад Рожан і Остроланкі к Острову. Некалькі нашых энэргічных проці-атак стрымалі непрыяцеля на фронце, цягнуўшыся ў верстах дзесяці ад названай рэкі. Узятая некалькі сот палонных. Жудасная бітва стрэлянінай не спыняецца. На фронце Срэдняй Віслы пасля атхода нашага войска на правы бераг рэкі ціха. Варшава пакінута, каб не было лішняга яе абстрэліваньня. Толькі ў раёні Мадзіўіце не спыняліся безкарысныя пробы непрыяцельскаго войска пашырыць займаны праз яго раён. Паміж Віслай і Бугам найбольшай заўзятасьцяй адзначаліся бітвы 23 ліпеня на ўсход ад шоссэ Травнікі—Влодава, гдзе непрыяцель зграмадзіў густую стрэляніну з сваіх гармат, прымусяўшы нашу войска адыйці трохі на поўнач. На правым беразі Бугу, на Залатой Ліпе і на Днестры без перамен».

25 ліпеня. «Паміж Дзвіною і Нёманам 24 ліпеня не спыняліся бітвы без асаблівых перамен фрон-

ту. Каля Коўны непрыяцель вядзе атаку на пярэднія пазыцыі крэпасці на левым беразі Нёману. Нашы цяжкія гарматы вядуць энэргічную стрэляніну. Каля Осовца непрыяцель 24 ліпеня раніцай, развіўшы сільную стрэляніну і выпусціўшы вялікія воблакі ядавітых газаў, пачаў штурм крэпасных пазыцый і захапіў умацаваньня каля Сосні, але стрэлянінай і проці-атакамі адусюль быў выбіты. На Нарэві упорная барацьба. На шляхах к Острову непрыяцелью 24 ліпеня, пасля некалькіх кровапраліўных схватак, удалося крыху пасунуцца і пашырыць заняты ім абшар. Жудасныя атакі непрыяцеля ў раёні Сероцка учора вечэрам мы карысна адбілі. На Вісле перастрэлка. Нашы цяжкія гарматы карысна абстрэлівалі ў ночы на 24 ліпеня непрыяцельскія мостовыя работы. Паміж Віслай і Бугам больш заўзятые бітвы адбываліся на напрамку ад Курова на Коцк і ў раёні праваго берагу р. Вепжа, паўночнай Ланчын. На Бугу, Залатой Ліпе і Днестры без перамен».

27 ліпеня. «Паміж Дзвіною і Нёманам 26 ліпеня наша войска на напрамку ад Фрыдрыхштадта атціснула непрыяцеля на правы бераг рэкі Неманэк на участку выжэй Шёнбэрга. У раёні на поўнач-ўсход ад Вількаміра пярэднія атрады немцоў з вялікімі для іх стратамі выбіты з некалькіх вёсак, пры гэтым мы ўзялі некалькідзсят палонных. У ночы на 26 ліпеня праціўнік панавіў свае пробы атакаваць умацаваньня Коўны. Нашы пазыцыі ў працягу дня усіленна абстрэліваліся непрыяцельскай артылерыяй да самых цяжкіх гармат ўлучна. Атакі праціўніка на пярэднія пазыцыі маюць вельмі жудасны характар. Паводлуг толькі-што атрыманых вестак штурм немцоў на заходні фронт Коўны, зроблены імі ў ночы на сягоняшні дзень, усюды адбіты з вялікімі для немцоў стратамі. Наша артылерыя энэргічна атказвае на стрэляніну ворага. Каля Осовца і ў раёні Едвабно частая стрэляніна. На левым беразі Нарэва ў працягу 26 ліпеня аддзельныя бітвы найбольш у напрамку на Ломжу і на поўночны вучастак шоссэ Ломжа—Остров. У іншых раёнах і на правым беразі Срэдняй Віслы без вялікіх баевых стычак. На шляхах к Влодаві а такжэ на Бугу, Залатой Ліпе і Днестры без перамен».

26 ліпеня нямецкі флот у саставі 9 караблёў, 12 крэйсераў і вялікай лічбы мінаносак, упорна атакаваў ўход у Рыжскую затоку. Атакі адбіты, да чаго дапамагалі нашы гідропланы, кідаючы бомбы. На нашых мінах падарваны адзін непрыяцельскі крэйсер і дзвемінаноскі».

На іншых фронтах ваенных змаганьнёў нічога важнаго.

На вайне і каля вайны.

Сілы Нямецчыны. Петраградская газэта «День» звертае ўвагу на стацыю, надрукованую нідаў-

на ў «Times'e», дзе паміж іншым такія выказываюцца думкі аб сілах Нямецчыны і магчымасьці яе яшчэ доўга вясці вайну: С пачатку вайны—пішэ «Дзень»—ўсе выказвалі тую думку, што Нямецчына больш году вясці вайну ня зможа. Аднак, як бачым, усе гэтыя варожбы аказаліся памылковымі. Ва ўсіх сваіх справах ваенных і не ваенных Нямецчына выказала шмат неспадзеванай моцы і вытрываласьці. Палажэньне асачэнай крэпасці, у якім апынулася Нямецчына, мае шмат добрых старон у яе грашаўных (фінансавых) справах. Гэта прымусяло яе вясці сваю гаспадарку так, каб задовольніць сябе сваімі толькі прыроднымі і прамысловымі здабыткамі. Нямецчына мае магчымасьць выпускаць шмат паперовых грошай для сваіх унутрэнніх патрэб, тым болей, што і народ там дае ва ўсім свайму ураду і моцна пераконаны ў сваёй паводзі над праціўнікамі. Німа што такжэ лічыць на тое, што ў Нямецчыні хопіць харчэўных запасаў. Нямецкае насельенне, прымаючы пад увагу сваё сур'ёзнае палажэньне, вельмі павялічыло прадукцыю насць сельскай гаспадаркі, так што голаду ў Нямецчыні німа чаго і спадзевалца. Так сама німа чаго спадзевалца ў яе недахватку сырога матэрыялу на ваенныя патрэбы. Над усімі запасамі, якія мае, заведзены акуратны кантроль. Урад недаўна здаваў справу рэйхстагу (як расейска Дума), што труднасьці, якія мела Нямецчына з прычыны блокады яе берагоў, ужо пераможэны. Можна было думаць, што Нямецчыні ня хопіць каменнаго ўгля, але маючы ў сваіх руках каменна-угольныя капальні ў Бэльгіі, а такжэ і ў Францыі, Нямецчына, канечна, недастатку ў гэтым апалі мець ня будзе. Так сама справа з газай (карасінай) закончылася для Нямецчыны павыскай с прычыны адваеваньня назад Галіцыі. Што належыцца да жывой сілы, то размер яе ў Нямецчыне яшчэ вельмі вялікі, ня гледзячы на значныя страты ў яе войску. Так сама і моральны дух і воля к супраціўленьню ў нямецкім народзе стаіць на цвёрдым і непакрытым грунце. У канцы аўтор стацыі ў «Times'e» заўяўляе, што Нямецчына мае магчымасьць выдэжываць вайну яшчэ ў працягу самае меньшэ 2-х год.

Замена ваеннапалонных. Паводлуг наведаньня начальніка канцэлярыі глаўнаго ўпраўленьня Чырвонаго Крыжа, А. Чаманскаго, зусім ужо закончэна справа аб замене з Нямецчынай цераз Швэцыю ваенна-палоннымі калекі. Чысло асоб, належачых да замены, налічваецца ў Расеі 2,300 душ, а ў Нямецчыне 20,000 душ. Для перавозкі іх швэдзкі ўрад нарыхтаваў 6 поездоў па 250 чалавек кожны.

Уцекачы. «Бірж. Вѣд.» пішуць: «Усе станцыі паміж Масквой і Мінскам і ўсе вёскі ў гэтым напрамку перапоўнены ўцекачамі. Паводлуг самаго найменшаго рахунку гэтых тулачоў-ўцекачоў с Польшчы налічваецца да поўмільёна душ».

Помач уцекачом. Глоўнапаўнамоцны ўсерасейскаго земскаго хаўрусу кн. Г. Львов зьявіўся к міністру ўнутранніх спраў кн. Б. Н. Шчэрбатову з гэткай тэлеграмай: «Жыхары, выселеныя з мейсцоў пакінутых нашай арміяй, пачынаюць значнымі лічбамі прыбываць у ўнутранніе губерні, не знайходзячы там якой-кольчы арганізаванай помачы. Екацерына-слаўскі, калусскі, смаленскі, чэрнігоўскі і харкоўскі камітэты земскаго хаўрусу паведамляюць, што прыбыўшым у названыя губерні уцекачом не аказываецца са стараны мейсцовай адміністрацыі ніякай помачы, дзеля чаго камітэты хаўрусу змушаны экстрэнна арганізаваць харчаванне уцекачоў на мейсцовых харчовых пунктах. Разам з гэтым, аддзельныя камітэты звертаюць увагу, што прычэпленыя сярэд уцекачоў заразныя хваробы, гроззячы здароўю мейсцовага насельлення, вымагаюць наладжвання хуткай процізаразнай помачы. Прашу вашу сьветласць не атказаць паведаміць, каму прыпаручана на мейсцох аказыванне канечнай помачы уцекачом і ці асыгнаваны для адміністрацыі на гэту справу патрэбныя грошы. С сваёй стараны, земскі хаўрус не маючы патрэбнай на гэта гатоўкі, пазбаўлены магчымасці прадаўжаць арганізацыйную, у звязку з цяжкімі варункамі уцекачоў, харчовую для іх помач.

Як адрэсавань лісьмі у занятыя немцы мейсцы. Хто хоча пераказаць у лісьме якую вестку у тые мейсцы, што цяпер забралі немцы, той мае магчымасць зрабіць гэта перада «Расейскі Камітэт» у Штокгольмі. Трэба лісьмо напісанае па расейску або па нямецку ўлажыць разам з маркай на 10 кап. у купэрт, каторую заадрэсаваць па нямецку падаючы названне большаго гораду або мястэчка, на імя якой важнейшай асобы, вядомай у таей мейсцовасці, с просьбай пераказаць да таго, каму напісана лісьмо. Гэту

купэрту не заклеюю с лісьмом трэба ўлажыць да другой купэрт, прыляпіць марку на 10 кап. і напісаць такі адрэс па французску: «Stockholm, Swede, Comité russe» і па расейску: «Швеція, Стокгольм, Русскій Комітэт».

Найвялікшая ахвяра.

Поруч с тым, як немецкія арміі пасоўваюцца глыбей у межы Расейскай дзяржавы, як яны захопліваюць так-званыя «акраіны» яе адну за адной, — аграмадныя абшары зямлі пусьцеюць, багатыя, густа пакрытыя вёскамі і гарадамі краі змяняюцца ў пустыню. Быў выданы прыказ: каб народ адыходзіў з забраных зямель разам з расейскім войскам, — і вось цэлыя племёны губляюць грунт пад нагамі, пакідаюць свой край і выселяюцца ў чужыя староны — між чужых людзей. Дзесяць нешта дзіўнае, нешта да веры не падобнае: ў вадзін момэнт народ, што меў сваю старонку, што быў сам у сябе панам, разам бытцым таець, рассяіваецца, як туман, каб адгэтуль вясці ўжо вечна жыцьцё жыда-вандроўніка...

Сперша людзям трудна нават зразумець, якой ахвяры ад іх вымагаюць. Хто меў свой дом, у таго й думка ў галаве ня дзяржыцца, што адгэтуль ён будзе ўжо не гаспадаром у сябе, а кутнікам! — А тымчасам ахопы рэжунь яго палаткі, бомбы капаюць аграмадныя ямы, выварачываючы наверх нетру Зямліцы-Маткі, агонь нішчыць да звання вёскі і гарады, — і толькі памяць аб пакінутай Бацькоўшчыне будзе жыць у народзе, пакуль самае імя яго ня счэзьне...

Пакінуць родны Край — гэта і ёсьць найвялікшая ахвяра, якую бярэ вайна: на пустое мейсцо хлыне хваля чужых людзей, — і займуць яны адвечныя сялібы народу, асудзіўшы яго на век жыць бяздольным!

Чым можна замяніць чалавеку родны край? На гэта ёсьць адзін адказ: роднаго краю нельга нічым замяніць: Народ і яго старонка звязаны неразрыўна між сабой. Праз які-сталецьця рос тутакі народ — і душа яго, думкі яго, песьні і казкі-легенды, ўсё яго творчаство адбівало ў сабе акружаючую яго прыроду. Перасадзіце гэты народ на другі грунт, персяліце жыхара цёплага поўдня на халодную поўноч, — і ён будзе гібець, ажно пакуль зусім не загіне, ня зменіцца так, што яго не пазнаеш...

Вось у чым страшэнства ахвяры насельлення «акраіны» — у раёне вайны. У каго згарэла хата, той можа адбудаваць яе; каму забралі ўсё меньне — той працай сваёй можа ізноў прыдбаць яго. Але народ, каторы адарвалі ад роднай глебы і рассялі па чужых землях, такі народ ніколі ня верне сабе даўнейшаго жыцця, а будзе мыкацца між чужымі, як выкляты Богам за нейкі цяжкі грэх, —

а—н—а

* * *

Божа мой! калі паўстане
Ў сьведзі згода тая?
Лад ці скоро к людзям гляне,
Змоўкне бура злая?
Загарэўся, задыміўся
Сьвет вайной і далей
Дым пажароў пакаціўся
Агнявістай хвалею.
Гінуць людзі, памарнелі
Скарбы іх і сёлы,
Ад крыві пачырванелі
І горы і долины...
Божа мой! калі ўціхне
Гэта трасяніна?
Блескам сонца калі ўспыхне
Згоднасьці часіна?

Якуб Колас.

Жальба.

Земля стогне, неба плачыць,
Лес сумуе, віхор скачыць,
Сонца кроўю расплылося,
Поле кроўю аблілося...
Ой, тужыць лес, ой, сумуе,
І зямелька бяду чуе.
І так горка неба плачыць,
Толькі віхор скачыць, скачыць...

Поле:

Не дзіўуйце, што пасеў не узыйшоў,—

Горай яшчэ будзе.

Я пусцею, душыць мяне ваша кроў,

Адамшчу вам людзі.

Лес:

Мудрасць згніла, сілы не стала;
Корэнь атруту смочэ з зямлі.
Гасьне жыцьцё, вера прапала,
Ліжыць агонь, ой ліжыць камлі.

Сонца:

Мяне людзі звалі, звалі,
Мяне людзі даставалі,
А напаўшы у іх рукі,
Вышла з мяне кроў ды мукі.

Земля:

Ох, ты, сонца ясна-вока,
Лепш сьвяці ты там—далёка!
Ох, каб з горам больш не знацца,
Лепш с табой мне не злучацца!

Неба:

Трэба плакаць неўсцешна,
Бо і ты, зямелька, грэшна.

Віхор:

Віхор думкі вашы знае,
Паміж людзьмі раскідае;
Віхор сусьце сьлёзы, кроў...

Аўтор:

Віхор і мяне знайшоў.

Л. Р.

* * *

Сярод вуліцы у нас карагод,
Ды на йду я у таночку гуляць,
Як той мак на градзе красавець,
Праз красу сваю таварышэк злавець.

ПЯТРУСЬ. *)

— Вось што, сыноч, — пачаў Мацей: — ты вязі гэта сена ў ток і, як прыдзе Алесь, дык вы тамака зложыце яго, а пакуль што, атпражэш жаробку ды трошкі папасеш яе ў гародзі, а то яна сягоньня цэлы дзень у рабоці.

Янук не любіў, каб яму загадывалі па дзесяці разоў. Паглядзеўшы на Пятрусёва ляткі, с каторых цекла кроў, ён засьмеяўся і, ўзяўшы жаробку за вобрат, павёз у гумно сена, а Мацей пайшоў у Васіль у хату.

— Ведаеш што, Васіль, — сказаў Мацей, сеўшы каля прыпытку і пыхкаючы сваю вялізарную люльку: я ведаю, што табе цяпер кепска жыць, ды гэта сама й Пятрусёў. Аставайцеся вы ў нас жыць. Ты ўжо стары, ня дужы, Пятрусёў зноў нікуды не варт будзе, калі с табой будзе хадзіць, а ў мяне вам работы хопіць, — дакончыў ён, пускаячы белы дым у коміні.

Васіль ня думаў, каб гэтак скоро й лёгка ўладзілася гэта дзела, і толькі моргаў вачыма ды здзіўована пазіраў то на Мацея, то на Алёну.

— Ну, дык што-ж ты вылучыўся на мяне, як пудзіла? — засьмеяўся Мацей: — скідай гэту белую капоту ды садзіся — зьядзім чаго трохі. — Пятрусёк, — абярнуўся ён да Пятрусёва, — садзіся, а пасья сходзіш на гарод, ды скажыш Януку, каб ён напай жаробку, а то ён, гідэль, забудзіцца?

— Алёна паставіла на стол затоўчэнай капусты, а пасья прынесла кіслага малака з гарачай бульбай.

— Не саромяйцеся, госьцікі, — гаварыла яна: — чым багаты, тым і рады. Сунься, Пятрусёк, туды бліжэй за стол.

— Дастанем, матачка, дастанем, — цягаючы густу адазваўся Васіль: — ніхай табе Бог дасць, чаго ты ад Яго хочэш.

Мацей, палажыўшы сваю люльку на вачне, патсеў к Васілю, і, трохі пачакаўшы — капусту і малака як і не было на стала.

— Слаўна! — сказаў Мацей, выпіраючы вусы і зноў бяручыся за люльку: цяпер мо-

жна й аддыхнуць. А ты, Пятрусёк, збегай, скажы Януку, каб ён ні забыўся напай жаробку — ды толькі скажы, ніхай не бавіцца, а то позна будзе.

Пятрусёк мігам саскочыў з лавы і гэтак-ж хутка апынуўся ў сенцах. Лыска, ўбачыўшы свайго знаёмага, замахаў сваім кудлатым хвостом і пабег наперадзі ў Пятрука.

— Ты па мяне йдзеш? — спытаў Янук, ўбачыўшы Пятрусёва.

— Ну, але! Казаў дзядзька, каб ты жаробку напай, ды ехаў да дому, — бытцым баючыся, прагаварыў Пятрусёў. — А яна не брыкаецца? — спытаў ён у Янука, падышоўшы бліжэй.

— Ды не, — засьмеяўся Янук, — яна нават і ня ўмее брыкацца, яна людзей не чапае... А я ўжо ўмею конна езьдзіць — нават і за грыву не дзяржуся... А ты ўмеіш?

— Не, я не ўмею — я йшчэ ні разу ня езьдзіў.

— Ну, вось, калі хочэш, дык пабудзь каля мяне, пакуль яна трохі паходзіць, а пасья я павяду паіць і цябе пасаджу на ёй — хочэш?

— А твой бацька крычаць будзе.

— Ня бойся — ня будзе... Ты, мусіць, ня ведаіш майго бацькі, што гэтак кажыш. Мой бацька ніколі на мяне не крычыць і ня б'е, толькі мамка часам закрывае, але, ніколі і не дурэю дома. Мой бацька казаў, што Бог ня любіць тых дзяцей, што дурэюць.

Пры гэтых словах Пятрусёк успомніў, як дзед заўсёды яму казаў, каб ён не дурэў, і ён адразу сьціх і задумаўся.

— Янук! — крыкнуў ў гэту пару Мацей, выйшоўшы за вароты: — чаму-ж ты не вядзеш жаробкі паіць? А ты, Пятрусёк, і не скажаў яму.

— Я казаў, дзядзька, — адазваўся Пятрусёў.

— Ну дарма... Вядзіце, а то ўжо вунь і сонца зайшло, спаць трэба лажыцца, а заўтра будзіце сена таптаць.

Янук падвёў жаробку к плоту, памог сесьці Пятрусёва, а сам сеў у яго заду, і гэтак паехалі мяжою на рэку.

— Ну, мацней пагані! — казаў Пятрусёў, дзяржачыся за грыву: — я йшчэ ні разу ня езьдзіў моцна.

І яны ў двух сталі паганяць і нокаць і штоўхаць жаробку нагамі па баках.

— Не, мы лепей памаленьку паедзім, — сказаў Янук, бачучы, што жаробка нават і слухаць іх ня хоча ды толькі хвостом круціць. — Наш бацька казаў, што коняй моцна ганяць ня можна.

Сонца ўжо зайшло і пачало зьмеркацца, як Пятрусёў з Януком прыехалі з рэкі.

— Ну, цяпер ідзеце вячэраць, а пасья — спаць, бо заўтра заранай трэба ўставаць — я буду вазіць сена, а вы таптаць будзеце, — сустраў іх Мацей, пыхкаючы люльку.

— Добра, тата, я люблю таптаць сена, — зарадаваўся Янук. — А ты любіш? — спытаў ён у Пятрусёва.

— Дык я-ж ні разу не таптаў, — нясьмела сказаў Пятрусёў, бытцым баючыся, каб яго ня білі.

— Нічагуткі, вось заўтра паглядзіш, — засьмеялася Алёна, нясучы на стол вячэру. — Ну, хадзець есьці, Пятрусёў, Янук!..

І Янка с Пятрусём пачалі ўплетаць забяляную зацірку.

— Мама, мы пойдзім у ток спаць, — сказаў Янка, выйшоўшы з-за стала.

— А як сабе хочэце, дзеткі, — калі не баіцеся, дык ідзеце. Зараз к вам прыдзе і Алесь... Вазьміце сабе посьцілку й падушку, каб сена не калолася.

Дала ім Алёна падушку й посьцілку, а сама пачала прыбіраць са стала.

— Ну, йдзіце, кладзіцеся, дзеткі, — адазваўся Мацей, — а вось на печы з Васілём лягу: дзе нам старым цягацца ў ток! Скідай, Васіль, сваю бравэрку ды лезь на печ, а я толькі яшчэ закуру, ды так сама палеу.

І ён зноў пачаў закурываць сваю вялізарную люльку, каторую ніколі і з зубоў не вынімаў, адно толькі, як садзіўся есьці, дык хаваў яе ў кішэню. Васіль, стогнучы і кашляючы, палез на печ. Ўслед за ім легла й Алёна. А трохі пачакаўшы, толькі было чутна, як храпе Мацей на печы, ды сьвішчэ Алёнін нос нейкім тоненькім галаском.

Спала і ўся вёска. Толькі маленькі сярпок месяца вылез з-за цэрквы і некай нясьмела пазіраў на зямлю, ды за рэчкай на ўсю моц крычалі драчкі і віднелася вялікае вогнішчэ, дзе спалі начлельнікі. Недзе рыпнулі

*) Гл. „Н. Н.“ № 28.

Зрадзіць тварык белы, бедную, мяне.
Толькі міленькае імя назавуць—
Белы тварык разгараецца,
А дзеўчаты усмехаюцца.
М. Богдановіч.

3 Беларусі і Літвы.

3 Віленшчыны.

Абавязваючай пастановай завадываецца усім гандлярм вывезці з Вільні, Дзвінска а такжэ г інш. высяляных мейсцоў у ўнутраннюю Расею, за межы Дзвінскага ваеннага округу, усю медзь і вырабы з яе, сталь, сталёвыя інструменты, і вырабы з алюмінія, волава і цынку.

Абавязваючай пастановай глаўнага начальніка дзвінскага ваеннага округу загадываецца рэквізаваць у Вільні і Дзвінску у гандляроў скурамі увесць тавар, каторы акажэцца прыгодным для арміі.

Анапавешчаецца па загаду глаўнага начальніка дзвінскага ваеннага округу, што ўласнікам фабрык, вырабляючых рэчы, канечныя для гасударственных патрэб, даецца право вывезці з гарадоў Вільні і Дзвінска у ўнутраннюю Расею належачыя да іх фабрычныя прылады і ўселякія матэрыялы.

Для жыхароў Дзвінскага ваеннага округу. Падаецца да агульнай ведамасці, што пакінутыя выехаўшымі з высяляных мейсцоў жыхарамі кватэры і маетнасць астаюцца пад апекай ураду. Асобны залезшыя у кватэры і аграбіўшыя пакінутую маетнасць, будучы аддавацца пад ваенна-полевую суд, каторы павэдлуг законоў ваеннага часу будзе судзіць да кары сьмерцый ўлучна.

Ацэнка маетнасці. Віленскі губернатар звярнуўся с циркулярам к земскім начальнікам і начальнікам земскай стражы у віленскім, лідзкім і трокскім паведах, каб па сіле магчымасці і на просьбы заінтэрасаваных асоб рабіць спісы і ацэнку маетнасці і усяго добра жыхароў гэтых паведаў.

Прызыў новабранцоў. У Вільні анапавешчаюць, каб дзяцюкі прызыву ў 1917 г., каторым сёлета збылося або збудзецца 19 год ад роду, явіліся на зборны пункт 7 жніўня. Жыды павіны мець пры сабе свае фотографіі, пасветчэнне праз паліцію.

Без пазвалення ад належных ўласцяў ўезд у Віліню ўжо забаронены. На вакзалах стаіць варта і кантралюе прыезджачых. Прыехаўшых без пазвалення атпраўляюць назад.

Выехалі з Вільні: Публічная бібліятэка і музей—у Магілёў, Акцынае ўпраўленне—у Полацк, Духовная праваслаўная кансысторыя—у Вілейку, Віленская судовая палата—у Мінск, Віленскі акружны суд—у Вілейку, канцэлярыя попечыцеля віленскага навуковага округу—у Магілёў, канцэлярыя віленскай рэальнай школы—у Магілёў, канцэлярыя жаночай гімназіі—у Петраград, канцэлярыя тарговай школы—у Кіеў, канцэлярыя Александровскай гімназіі—у Магілёў.

Засеяны абшар. Павэдлуг урадовых вестак, з агульнага абшару 649,000 дзес. яравога поля у віленскай губ. асталося не засеянымі 14,000 дзес.; с'ялі, 000 дзес. яравога поля належачага да асоб, пакліканых на вайну, асталося не засеянымі 700 дзес.

Уцэкачоў у віленскай губерні 71,525 душ. На прахарчванне іх кожны месяц трэба 291,191 руб., на лекі 56,030 руб., на адзежу 45,960 р., на найму памяшчэнняў 44,595 р., на ўстройства прыпынкаў для дзяцей 17,360 р. і на розныя расходы 1275 р.

Скасаванне кантрактоў. Упраўляючы акцызнымі справамі у віленскай губерні атрымаў паведамленне, што урад зрывае уселякія кантракты, зробленыя з ўласнікамі рэктыфікацый аб ачыстцы спірту і гатоў плаціць гаспадаром рэктыфікацый убыткі, якія выстаўлены ў кантрактах.

С Празароккай воласці, Віл. губ. (Ад нашага карэсп.). У Празароках ўжо трэці год працуе «Беларускае Празароккае пазыкова-ашчадніцкае Таварыства», якое паўстало дзякуючы старэнню мейсцовага абыватэля п. Буйніцкага, каторы не шкадуе працы сваёй на карысць тутэйшай акаліцы. Сперша жыхары мейсцовыя, с прычыны пастароннай агітацыі, не ахвоча прылучаліся да банчка, але калі ён пачаў працаваць і карысць яго сталася відавочнай кожнаму, — тады павалілі ўсе у банчок. Гэтай вясны маршалак «Беларускага банчка» п. Буйніцкі надумаў пайсці у помач тутэйшай акаліцы па абсёву палёў. Са справы гэтай вывазаўся наш банчок як найлепей: насеннае збожжэ (ячмень, авёс і жыта) выпісано было з палуднёвай Расеі і прадавалася селянам па 1 р. 55 кап. пуд, тады калі у гэтым-жэ часе казёныя сельска-гаспадарскія і адміністрацыйныя установы, а такжэ Віленскае сельска-гаспадарскае Т-во, сулілі селянам насеннае збожжэ толькі па 2 руб. за пуд. Адным словам, дзякуючы тутэйшаму банчку і яго кіраўніку, п. Буйніцкаму, празароккая воласць мела сёлетняй вясны насення і абашлося яно дзешавей. Пры гэтым ня лішне адмеціць тое, што танная дастаўка збожжэ шмат каму не падабалася і ці з гэтай, ці з іншай прычыны банчку адзін вагон насеннага аўса на станцыі Зябкі зрэквізавалі на ваенныя нібыта патрэбы, хоць авёс той і цяпер ляжыць на станцыі без ніякаго ужытку, а воласці сталася крыўда.

Азіміны у нашай ваколіцы на

салому — сярэдніе, на ўмалот — дрэнныя, ярына ранняя — саўсім прапала, позняя бадай дасць сярэдні ўраджай. Сена і канюшына — прапалі.

Каля 20 чысел чэрвеня месяца у нашай ваколіцы нашла градавая бура і выбіла ў шчэнт увесць ураджай. Бура ішла паласой у 2 вярсты шырыні, і вёрст 60 даўжыні. Пачалася гэта градавая паласа, ад м-ка Лужак ішла праз Празарокі на Лепель. Пасля бурны жыты пакасілі і з усяго спадзеванага ўраджаю асталося толькі саломы. У адной празароккай воласці налічана страт ад граду у пасевах на 40,000 рублёў. Тутэйшым селянам патрэбна канечне помач, інакш гэтыя грады поўная гаспадарская руіна.

Нідаўна воласць празароккая рабіла злік жыхароў воласці паводле націі, выйшоў такі рахунак:

Беларусоў каталікоў	8,250 душ
» праваслаўн.	5,800 душ
Жыдоў	800 »
Палякоў	600 »
Літвіноў (перэсяленцоў)	500 »
Вялікарусоў	50 »

Усяго у воласці . 15,500 жых.

Пры гэтым трэба адмеціць, што празароккая воласць с паміж акалічных валасцей мае найболей чужых людзей.

Белалавы.

Подбродзе, Віленск. губ. (Ад нашага карэсп.). Жыццё тутакрабілася цяжкім, як і ўсюды у гэты ваенны час. Жывёлу па нашых валасцях некалькі ўжо разоў бралі для войска, не мінаючы і вельмі малочных кароў, а цераз гэта падаражэла усё: жыццё зрабілася каштаўнейшым, чымся нават у Вільні. Дачнікоў сёлета меней, але усё-ж такі ёсць шмат, бадай каля 4000 душ, болей усяго жыдоў. Іншыя жыды ад дач паатказываліся яшчэ з вясны, дык іх і грошы прапалі, і дачы пустыюць. Ёсць тутакра трохі і немцоў с-пад Кібарт; прыстаў быў послаў іх

дзверы—гэта Алесь пашоў спаць, — і зноў стала ціха.

IV

Ад таго часу, як Васіль астаўся жыць у Мацей, прайшло ўжо якраз тры гады і, як кажучы: «многа прайшло, многа вадзі ўцякло». Старшы сын Мацея — Алесь, ўжо ажаніўся і цяпер жыве з маладой жонкай у малой хаці, цераз сенцы. Але Мацей стараецца каб паставіць сабе новую хату, а гэту аддаць уся Алесю. Пятрусь і Янук шмат падрабелі і абодва папрыгажэлі. Толькі Янук зрабіўся яшчэ болей нейкі сумны, ціхі, бытцым у яго на сэрцы які піжар ляжыць. Але Пятрусь, той ані не перамяніўся і астаўся, як казаў дзед, «всіяльнікам». Нават вясковыя хлопцы й тые не хацелі яго чапаць. Толькі плюне, бывала, каторы ды пойдзе, каб нават і не гаварыць доўга. Яно то і праўда — ніколі Пятрусь ня жыў добра с хлопцамі. Кожны раз хоць с кім ён пасварыцца, або нават і паб'ецца. А аднаго разу дык Мацей нават чуць не прагнаў яго з дому. Справа сама па сабе была прасцыосенькая:

У вёску прыехаў жнд, Шлёма, з возам ўсялякіх трантаў — іголки там, шпількі, мыла, хусткі, пяропёнкі,—адным словам, ўсякую драбнату ён вазіў. Мацея не было дома—недзе паехаў у суседнюю вёску. Была якраз надзеля, і на вуліцы й на прыездах было поўна людзей, а калы воза Шлёмы дык і прыступіцца нельга было. Мужчыны таргавалі люткі, папяросніцы, малаткі, нажы, бабы глядзелі хустак, хлопцы з дзеўчатамі пароліся ў нярысцёнках, а то дык пахучае мыла выбіралі, так што Шлёма нават ні ўспываў ўсяго паказываць.

— Эй, слухай, ты што там робіш?—крыкнуў Шлёма на Пятруса, бачучы, што той пачаў капацца ў скрынцы.

— Што хачу, дык і раблю! Чаго-ж крычыш?—адгрызнуўся Пятрусь.

Шлёма, бачучы, што будзе кепска, пачаў закрываць свае скрынкі.

— Ой, гвалт ён укараў! укараў! — гаварыў Шлёма да свайго хлапчука.

Пятрусь не ўнімаўся і буяніў.

— Слухай, чаго ты крычыш?.. Якую крыўду мы табе зрабілі? — бараніўся Шлёма.

— Дык што-ж ты закрываеш свае скрынкі? — Атрывай, а то зараз воз перэвярну! — і Пятрусь ухапіўся сваімі рукамі за білку.

Бабы с крыкам атсыпаліся ад воза, а мужчыны сталі сьмяецца са Шлёмы. Ня доўга думаючы, Шлёма падбег к Пятрусь і з усяго размаху трэснуў яго пугай па руках.

— Ах, ты разбойнік пракляты! — раўнуў Пятрусь, — дык ты гэтак? Яшчэ будзеш біцца! Пачэкай жэ!..

І воз, як бачыш, паляцеў у роў,—скрынкі парашчываліся і ўсё парасыпалася. Сабраўшыся людзі сталі збіраць жыдоўскія транты, хто клаў у скрынку, а хто і ў сваю кішэню, а Шлёма толькі стаў вытрэшчыўшы вочы ды галасаваў.

— Ой, Божа мой! Божа мой! Прапаў я, прапаў, як муха.

— От, паганец, помні, як людзей марачыць, — сказаў Пятрусь, завярнуўся й пайшоў да дому.

А бедны Шлёма доўга яшчэ там бедаваў, збіраючы свае пажыткі.

Прыехаўшы да дому і даведаўшыся, якую штку зрабіў Пятрусь, Мацей добра прабраў яго. Хацеў нават саўсім прагнаць яго, але пачала Алена прасіць ды Васіль за яго паручыўся, што болей так ня будзе рабіць.

— Помні, Пятрусь, што другі раз гэтакі штку і я табе не падарую,—гаварыў Мацей:—гэта-ж нават самому брыдка, ня толькі каб яшчэ й людзі с цябе сьмяяліся.

Нічога не сказаў Пятрусь, толькі вочы яго набеглі кроўю; маўчаў сьціснуўшы зубы. Лета працяглася непрыкметна. Ня ўспелі людзі звязіць снапоў, як трэба было ўжо капаць бульбу, а там, глядзі ўжо й Пакровы блізка—трэба старацца, каб засеяць жыта, ды йшчэ й зарабіць дзе трохі. Мацей даўно ўжо засеяў жыта, бадай каб не раней за ўсіх, — бо што ты не кажы, а Васіль для яго быў вялікай дапамогай.

Скончыўшы ўсю работу на полі і трохі абмалаціўшыся, Мацей паехаў з Васілём да купца Іцкі, што таргаваў лесам, каб пагладзець бярвення на хату. Прыехаўшы да Іцкі, Мацей, па сваёй старой прывычцы, патаргаваўся з ім,—нават два разы збіраўся ад'еж-

джаць да дому,—але напасьледак старгаваўся і перабілі рукі; Іцка нават яшчэ й пляшку гарэлкі паставіў.

— Ну, вось, цяпер каб толькі звязіць да дому,—казаў Мацей Васілю, едучы ад Іцкі дамоў і пыхкаючы лютку, каторая ніяк не хацела трымацца ў яго зубах, а ўсё выскаківала. — Вось на лета, дасць Бог, прыойдзім у новую хату.

Але Васіль нават і ня чуў, што яму Мацей кажа: ён ужо дзеўбаў носам ад іцкавай пачоткі, а пасля дык і сусім скорчыўся і на добрае захрапеў. Бачучы, што Васіль сьпіць, Мацей падлажыў яму пад галаву кажух і пачаў падганяць жаробку, бо тым часам і сонце стала заходзіць, а не маючы с кім гаманіць, ён толькі думаў, ківаючы галавой: «вось, заўтра, якраз надзеля, нікуды ня трэба ісьці, заўтра Алена будзе пячы бліны, бо сягоння рыхтавала дзежку... Зьеў гарачы блін з маслам, а пасля закурў лютку—смачна так... а пасля й заснуць можна...» І Мацей непрыкметна схіліўся да Васіля, лютка вывалілася з яго і ён захрапеў.

Добра ўжо сьцімнела, пакуль яны прыехалі да дому, бо жаробка, бачучы, што ніхто яе не паганяе,—ішла, як сама хацела.

Надзель і цераз дзёве пасля таго, як Мацей ездзіў к Іцку, выпаў першы сьняжок — гэта было якраз у Шліпаўку. Як сам Мацей, так Васіль і Алесь стараліся каб хутчэй, пакуль цёпла яшчэ, вывазіць з лесу бярвення. На што ўжо Васіль, здавалася, стары, нядужы, а й то с самаго ранку да вечэра рабіў, пакуль хапала сілы, бытцым хочучы адудзячыць Мацею за яго дабрату. Адным словам, усе добра стараліся, так што к Калядам ўжо ўсё бярвення было зложэна ў Мацея на гумне, толькі трэба было йшчэ прывезці дубу на шупля, ды дошчак, але Мацей казаў, што гэта ён ужо па Калядах прывязе. Глядзючы на свайго дзеда, і Пятрусь не атставаў ад яго, бо ён і сам стаў ужо разумець, што Мацей і Алена сталі для яго бацькам і маткай. Во як ты не кажы, а ён ужо быў не маленькі — сямнанцаць гадоў, дзякуй Богу, мінула.

О. Вірыло.

(Далей будзе).

спіс на выселенне, але пацвярджэння гэтага ад губернатара нешта не прыйшло. Ёсць на завод і уцекачоў, але нямнога; німа мейсца дзе ім размясціцца на жыццё. Надовічы сюды прыехаў с Туккума «воінскі» начальнік с канцелярыяй сваёй і тутакж жыць.

Жыта трохі горшае, чым сярэдняе, пасохла, і ўжо канчаюць яго жаць, а ярына ёсць усякая.

І. М. Ю. К.

Манькавічы, Вілейскага пав. (Ад нашага карэсп.) Пісара нашай Манькоўскай воласці земскі змяніў і адаслаў яго у другую бяднейшую воласць. Кажуць усе, што праз жалабы за лішніе пісаравы даходы. Быў чалавек ён нішто, але быў для іншых і дрэнным. Усяго горей тое, што ён 15 гадоў трымаў старшыню зусім неграмаднага і неразвітага. Кожны раз калі былі выбары старшыні і ўсе хапелі ўжо скінуць старога старшыню, дык пісар ці так, ці гэтак перахітрыць, то выбарных «разьясніць», то за «грубасць» у халодную засадзіць, хто хочыць скінуць старога старшыню, і не так зробіць, што большая частка галасоў проці старога зробіцца на чалавека меншай часткай, і старшыня ўсягды аставаўся. Цяпер, здаецца, усяго гэтага ня будзе. Старога старшыню неграмаднага зусім мы скінем, бо заступніка за яго ўжо ня будзе. Новы пісар пішыць з жонкай і нават памочнікоў ня трымаць. *І. Чалеускі.*

3 Міншчыны.

Курсы для кантроль-асістэнтаў па малочнай гаспадарцы, каторыя меліся пачацца у Мінску 15 ліпеня пры Мінскім Сельска-Гасп. Таварыстве, с прычын незалежных ад Т-ва адложаны да 1 жніўня. Кандыдатоў на курсы яшчэ прымаюць, але мейсць ужо ня многа.

Абавязваючай пастановай глаўнага начальніка мінскага ваеннага округу забараняецца павялічваць цяперашнія цэны на кватэры у Мінску і ва ўсіх паветовых гарадох мінск. губ. праз увесь час вайны.

Асцарога. Мінскі губернатар звертае увагу уцекачых ад вайны у Мінск і Пінск, што гарады гэтыя вельмі перапоўнены і, што перш чымся ехаць туды, трэба даведацца у мейсцовых ўласцаў, ці ёсць вольныя памешчэнні. Мінскі губернатар так сама асцерагае уцекачоў, пасяліўшыхся ўжо у Мінску, аб тым, што калі яны выедуць з Мінска, то пазбудуцца атрымліванай падмогі.

Уцекачы. Цераз ст. Пінск пераехалі 250 уцекачоў—служачых на чыгунках з Радома.

За нечыстату зачынены у Мінску па загаду адміністрацыі ўсе фабрыкі штучных вод. Фабрык гэтых было ў Мінску 25. Пакінула толькі фабрыка фруктовых вод Лекерта.

Паводка у Мінску. Надовічы над горадам і ваколіцай бушавала бура з ліўнем і градам. Вада у горадзі паднялася чужо не на аршын над тратуарамі. У Нямізі вада вылілася і затопіла прыбярэжныя вуліцы. Мейсцамі палсавала масты. Пярун забіў аднаго чалавека, другога аглушыў.

Градавая бура. Над бабруйскім, мазырскім і сліўцкім павятамі бушавала страшная бура з буйным градам, прычыніўшая шмат бяды. Град знішчыў шмат пасеваў. У розных мейсцох забіта пяруном 10 людзей. У адной вёсцы сліўц. пав. узняўся пажар, каторы знішчыў 23 хаты.

Скарб. Надовічы на полі селян вёскі Новікі, бабруйск. пав., выкапалі гліняны гаршок з 2,705 сярэбранымі і медзянымі польскімі і чужаземнымі манэтамі с XVII-го веку. Увесь скарб пераслалі у Пе-

траград у археалагічную камісію. **Магазіны Зынгера.** Ва ўсіх паветовых гарадох і многіх мястэчках Мінскай губ. закрыты аддзелы, магазіны і канторы Т-ва Зынгера.

Пажар. (Ад нашага карэспандэнта). 10 ліпеня выгарэла м-ка Пleshчэніцы, барыс. пав. Пажар узняўся с кагальных лаазень а 1 гадзіне дня. Згінула у агні 99 дамоў, 129 халодных будынкаў, 45 крам, 2 сынагогі, памешчэнне станавой кватэры і мешчанскай управы і крэдытовае т-во. Шкоды даходзяць да 200,000 руб.

А. Пётрашкевіч.

Аб уцекачоў. З Магілёва пішуць да «Вітис», што лічба жыхароў горада павялячылася у двое, дзякуючы уцекачам с Польшчы. Кватэры і харчы падаражалі, але яшчэ дастаць можна. Цэна сажня дроў даходзіць да 35—40 р. У аколіцах горада наладжываюцца памешчэнні для уцекачоў. Гэта-ж самая газета (№ 159) у вельмі жуткіх вобразах апісвае страшнае палажэнне уцекачоў у Вітэбску, куды перабраліся с Курляндзіі і Літвы. Даражыня пануе вялікая, кватэру знайсці трудна нават за вялікую пану. Дзеўчаты з голаду кідаюцца у прорыву распусці, каб толькі на кусок хлеба зарабіць. Агулам, як піша «Вітис», усе цяпер жалеюць, што пакінулі свае сялібы.

У Смаленску на станцыях вывешана надрукованая парасейску, па польску, па літоўску і па латышску такая абвестка: «Смаленскі гарадзкі камітэт помачы ахвярам вайны паведамляе дзеля перасцярогі жыхароў прыезджаючых з мейсцоў захопленых вайною, што ў горадзі німа ніякіх свабодных памешчэнняў».

3 усеіх етарон.

Новы прызыў. Апавешчана Найвышэйшы указ аб прызыве на ваенную службу дзяцюкоў, радзіўшыхся у 1896 гаду. Першым днём стаўляцца к прызыву прызначана 7 жніўня.

Вучыцелі на вайну. «Віл. В.» паведамляе, што ўсе даўнейшыя палігчэнні аб асвабоджэнні ад прызыву запасных і ратнікоў вучыцелёў утратілі ўжо сілу, а дзеля гэтага належныя ўласці загадалі апавесціць пераз паліцію запасных і ратнікоў вучыцелёў, каб зараз-ж явіліся у належныя паліцейскія ўпраўленні. Пры гэтым паясняецца, што да прызыву не належуць толькі штатныя вучыцелі сярэдніх школ, звольненне ад прызыву паводлуг дабаўлення к 25 ст. уставы аб ваеннай павіннасці.

Змаганне с п'янетвам. 17 ліпеня апавешчана новае право, павялічваючае кары за патайнае фабрыкаванне гарэлкі і за паяўленне у публічных мейсцох п'яным. Паміж іншым, за гэта апошняе будучы судзіць: першы раз—арышт ад 7 дзён да 2 тыднёў, або штраф ад 25—50 руб., другі раз—арышт ад 2 тыднёў да 1 месяца, або штраф ад 50—100 р. і трэці раз—арышт ад 1 да 3 месяцаў, або штраф ад 100 да 300 руб.

Праекты права трудоўікоў. Трудавая група падае ў Гас. Думу праект права аб пакліканні на ваенную службу запасных і ратнікоў с паміж паліцыі і аб скасаванні паветовых паліцейскіх стражнікоў, з мэтай выкарыстання іх на патрэбы арміі.

Новая лётэра. У цяперашнім часе пільна апрацоўваецца належнымі ўласціямі праект новай лётэры, каторая будзе апавешчана на новых асновах.

Дабрачынным маркі. Глаўнае ўпраўленне почт і тэлеграфоў ізноў паведамляе, што аткрыткі і пісьмы з наклеенымі на іх усеякага гатунку добрачыннымі маркімі ня будучы высялацца паводлуг адрэсу.

Прымусявая таласа. Кіеўскі губернатар Суковкін выдаў—як піша «Русск. Сл.»—абавязваючую пастанову, якой загадваецца жыхаром губерні, каб на жаданне прадстаўнікоў глаўнага ўпраўлення земладзелья дастаўлялі падводны дзеля звозкі асбожа, збіранага цяпер с поля. Невыпоўняючым гэтай пастановы грозіць штраф да 3000 руб., або турма да 3 мес.

50 мільёноў руб. для фабрыкантоў. Аж гэтулькі грошы паставіла міністэрства вайны асыгнаваць на расходы, звязаныя з высяленнем фабрык з Варшавы і інш. мейсцоў Польшчы у глыб Расей.

У Сібір за гарэлку. Кіеўскі паліцмейстэр выдаў—як піша «Кіевл.»—прыказ у паліцію, на моцы каторага за таргоўлю моцнымі напіткамі рэстараны будучы закрыта, а гаспадары іх высялацца у далёкія мейсцы Сібіры.

Аб нападзе на Распутіна. Справа аб нападзе на «старца» Распутіна закончана. Гусева, што нажом прабіла жылот «старцу», прызнана не спаўна розуму, так што справа проці ёй праўдопадобна будзе спынена.

С Польшчы у Маскву прывезена залатныя ключы Варшавы, каштоўныя мэблі і інш. дарагія рэчы, забраныя з некаторых варшаўскіх устаноў.

Варшаўскі навуковы округ у Маскву. Прыехаўшы у Маскву папечыла варшаўскага навуковага округу кн. П. Курякін паведамляе, што ўпраўленне варшаўскага округу праз увесь час вайны будзе у Маскве. Наладжаны там будучы дзье або тры гімназіі з вячэрнімі класамі. Апрача таго кн. Курякін паведаміў, што найбольш каштоўныя маетнасці округу удалося з Варшавы вывезці, але не ўдалося толькі вывезці найбагацейшай бібліятэкі варшаўскага ўніверсітэту.

3 Галіччыны. Нямецкія газеты памешчаюць вестку з Вены, што

аўстрыяцкі урад паставіў аткрыць львоўскі ўніверсітэт, каторы с прычыны вайны быў даўжэйшы час зачынены.

Скасаванне незалежнасці Албаніі. У Петраград вярнуўся расейскі генеральны консул у Албаніі і прадстаўнік міжнароднай камісіі, Пётраев. Як кажуць, Пётраева вярнулі з дарогі на тэй прычыні, што цяперака прызнана непатрэбным мець асаблівага дыпламатычнага прадстаўніка у Албаніі, каторая ўжо не мае ніякіх ад'энакоў незалежнай дзяржавы.

Аб усім па троху.

Шлюб па даверэннасці. Надовічы у Парыжу адбыўся першы шлюб, па каторым, паводлуг новага закону, сымдата «маладога» замяняў яго упайнамочаны, маючы на гэта асаблівую даверэннасць ад «маладога». Першым «маладым», узяўшым шлюб за вочы, аказаўся адвакат, пакліканы да войска на пачатку вайны.

Універсітэт сярод палонных. У Копенгаген паведамляюць, што ў лагеры для палонных у нямецкім горадзі Зольдау, гдзе знаходзіцца глаўным чынам палонныя французы і бельгіяцы, заснаваўся досыць цікавы ўніверсітэт. Дзякуючы таму, што паміж ваенна-палоннымі аказалася шмат прафэсараў, вучыцелёў і студэнтаў, удалося наладзіць сыстэматычны курс лекцый, як і ў кожным праўдзівым ўніверсітэці. Не хапае толькі медычнага факультэту. Палонныя спадзяюцца, што французскі і бельгіяцкі ўрад не аткажуцца прызнаць, правопадобны экзамены, здадзеныя студэнтамі за той час, пакуль яны застаюцца ў палоні.

АД РЕДАКЦІІ. Чародны нумэр «Нашай Нівы» ня мог выйсці у свят с прычыны паклікання у Вільні некаторых працоўнікоў газеты на абавязковыя ваенна-інжэнерныя работы.

Рэдактар-Выдавец

І. Луцэвіч.

Пахвінныя бандажы.

Важна для хворых кідой. Раблю спецыяльныя бандажы для кожнага хворага кідой, каб не павінен быў мучыцца гэтым, а раблю цяпер новы сорт бандажоў без спружыны, г. з. гумінастыкавыя па найвышай сістэме інжэнера ортопада А. КЛАВЕРЫ с Парыжа. Я раблю розныя сарты дамскіх бандажоў, бінты нэрковыя і на-брушныя, а так сама бандажы розных сартоў для дзяцей. Заказы выпіраюцца скоры і акуратна. Адрэс: Бандажна-ортэпадычнай майстэрня І. Хілісбарга, Вільня, Благавешчанская 14. Фірма бытуе ад 1890 г.

Вышла з друку

Першая беларуская кніжка да набажэнства

пад названнем **ВОН Z NAMІ** з духоўнай апрабатай

У гэтай кніжцы ёсць усе найпатрэбнейшыя у жыцці каталіка набажэнствы, літаніі і мадлітвы і 14 песьняў. Кніжка аздоблена 30 абразкамі.

Цэна кніжкі на звычайнай паперы без аправы 20 кап., у аправе 30 к., на лепшай паперы без аправы 30 к., у аправе 50 к.

На перасылку дадаць яшчэ 10 кап. — Глаўны склад у рэдакцыі «Вістагуса», Вільня, Віленская вул. № 18.

Фірма стала годнай падзякі ЯГО ІМПЕРАТОРСКАГО ВЯЛІЧЕСТВА ГАСУДАРА ІМПЕРАТОРА 12 ПРАУДЗІВЫХ ФОТОГРАФІЙ ТОЛЬКІ 1 р. 50 к. і др. тавары, да 2 жніўня—Прыдворныя Е. В. III. П. фотографы **Бр. БУТКОУСКІЕ** Высоц. Падар. Падзяка Папы Пія Х. 4 зал. мэд. і др. нагр.